

Türk Psikologlar Derneği

ABD ve Kanada'da Psikoloji Yüksek Lisans Kılavuzu

Değerli Meslektaşlarımız,

Yüksek Lisans Kılavuz Serisinin bu bölümünde ana akım psikolojinin merkezi Kuzey Amerika'ya, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'ya odaklanıyoruz. Bu iki ülke, dünyanın en tanınır üniversitelerine ve ileri düzey araştırma olanaklarına ev sahipliği yapmaktadır.

ABD ve Kanada'da yüksek lisans başvurusu kendine özgü ve karmaşık kuralları olan bir labirent gibidir. Bu kılavuz, sizlere bu labirentin haritasını sunmak, özellikle burs mekanizmalarını açıklığa kavuşturmak, başvuru sürecindeki kritik adımları vurgulamak ve sizi olası tuzaklara karşı uyarmak amacıyla titizlikle hazırlanmıştır.

Akademik yolculuğunuzda, TPD olarak bilgi ve deneyimimizle her zaman yanınızdayız.

Saygılarımızla,
Türk Psikologlar Derneği Yönetim Kurulu

Bölüm 1: KRİTİK UYARILAR: Sistem Farklılıkları ve Beklentiler

Kuzey Amerika sistemi, Türkiye'de ve Avrupa'da alıştığımız yapıdan kökten farklıdır. Başvurmadan önce bu farklılıkları anlamak çok önemlidir.

- Ana Hedef Yüksek Lisans Değil, Doktora'dır (PhD):** Bu en önemli farktır. ABD ve Kanada'da, özellikle Klinik Psikoloji, Nörobilim, Sosyal Psikoloji gibi araştırma temelli alanlarda "terminal" yani son durak olan bir yüksek lisans programı bulmak çok zordur. Sistem, doğrudan **bütünleşik (fonlu/burslu) doktora programları (PhD)** üzerine kuruludur. Öğrenciler lisans sonrası doğrudan PhD programlarına başvurur ve genellikle ilk iki yılın sonunda "yüksek lisans derecesini yolda alarak" (Master's en route) doktoralarına devam ederler. Sadece yüksek lisans hedeflemek, seçeneklerinizi %90 oranında daraltır ve sizi fon/burs imkanlarından mahrum bırakır.
- Akreditasyon Her Şeydir (APA ve CPA):** Bir programın ABD'de geçerli sayılması için **APA (American Psychological Association)**, Kanada'da ise **CPA (Canadian Psychological Association)** tarafından akredite edilmiş olması mutlak bir zorunluluktur. Bu akreditasyon olmadan alınan bir diplomanın hem o ülkede lisanslı çalışma hem de Türkiye'de YÖK denkliği süreçlerinde geçerliliği yoktur.
- Sınav Gerçeği: GRE: GRE (Graduate Record Examinations)** sınavı, başvuruların en önemli eleme kriterlerinden biridir. Yüksek bir GPA (not

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

www.psikolog.org.tr

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

Kütük No: 06-019-051

Bilgi için: bilgi@psikolog.org.tr

Genel Koordinatör

Nazan Rümeysa Abdullah

+90 (312) 425 67 65

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

ortalaması) kadar, GRE'nin Sözel (Verbal), Sayısal (Quantitative) ve Analitik Yazma (Analytical Writing) bölümlerinden de rekabetçi puanlar almak şarttır.

4. **Lisanslama Eyalet/Bölge Bazındadır:** ABD veya Kanada'da "Psikolog" veya "Klinik Psikolog" unvanını kullanmak ve pratik yapmak, ulusal değil, **eyalet (ABD) veya bölge (Kanada)** bazında verilen lisanslara tabidir. Bir eyalette alınan lisans, diğerinde otomatik olarak geçerli değildir. Bu, mesleki hareketliliği kısıtlayan karmaşık bir süreçtir.

Bölüm 2: Finansal Destek ve Burs Olanakları: Sistemin Kalbi

Kuzey Amerika'daki lisansüstü eğitimin astronomik maliyetleri, ancak fonlama (funding) mekanizmasını anlayarak aşılabılır. Unutmayın: **"Eğer bir PhD programına para ödüyorsanız, bir şeyler yanlıştır!"**

Fonlu Doktora (Funded PhD) Modeli Nedir?

İyi bir doktora programına kabul edildiğinizde, genellikle size bir "fon paketi" sunulur. Bu paket şunları içerir:

- **Eğitim Ücreti Muafiyeti (Tuition Waiver):** Yıllık 30.000-70.000 Dolar arasında değişen okul ücretini ödemezsiniz.
- **Aylık Maaş/Burs (Stipend):** Yaşam masraflarınızı karşılamanız için size yıllık 20.000-35.000 Dolar arasında değişen bir maaş ödenir.

Bu Fon Nereden Gelir?

Asistanlık Görevleri

Bu finansal destek, karşılıksız bir burs değildir. Karşılığında haftada yaklaşık 20 saatlik bir çalışma beklenir. Bu görevler iki türdür:

1. **Araştırma Asistanlığı (RA - Research Assistantship):** Sizi kabul eden akademisyenin (advisor) laboratuvarında çalışırsınız. Araştırmaların planlanması, veri toplanması, analiz yapılması ve makale yazımı gibi süreçlere dahil olursunuz. Bu, doktoranızın doğal bir parçasıdır.
2. **Öğretim Asistanlığı (TA - Teaching Assistantship):** Lisans öğrencilerine verilen derslerde akademisyenlere yardımcı olursunuz. Sınav kağıtlarını okumak, küçük tartışma gruplarını yönetmek (section) veya laboratuvar derslerini yürütmek gibi görevleriniz olur.

Dış Burslar

- **Fulbright Bursu:** Türkiye'deki öğrenciler için en prestijli ve en bilinen seçenektir. Türk-Amerikan Kültürel Değişim Komisyonu tarafından verilir ve hem yüksek lisans hem de doktora eğitimini kapsayabilir. Rekabeti çok

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

www.psikolog.org.tr

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

Kütük No: 06-019-051

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

Bilgi için: bilgi@psikolog.org.tr

Genel Koordinatör

Nazan Rümeysa Abdullah

+90 (312) 425 67 65

yüksektir ve başvuru süreci uzundur. Lütfen bu bursun detayları için bur kılavuzumuza bakınız.

- **Üniversite ve Departman Bursları:** Bazı üniversiteler, özellikle başarılı uluslararası öğrenciler için ek "fellowship" veya "scholarship" adı altında karşılıksız burslar sunabilir.

Bölüm 3: Ülke Ülke İnceleme

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ:

- **Avantajlar:** Dünyanın pek çok iyi üniversitesi ve araştırma merkezi, psikolojinin her alt alanında çok sayıda uzmanlaşma imkanı, devasa bir akademik ağ.
- **Zorluklar:** Akıl almaz derecede yüksek rekabet, fon bulamamanız durumunda astronomik maliyetler, karmaşık ve uzun vize süreçleri, pahalı ve ulaşılmaz bir sağlık sistemi.
- **Maliyet Analizi (Fon Bulamamanız Durumunda):**
 - **Yıllık Eğitim Ücreti:** €30.000 - €70.000 (Devlet üniversiteleri daha ucuz, özel üniversiteler daha pahalı)
 - **Tahmini Aylık Yaşam Maliyeti:** €1.500 - €2.500 (Şehre ve yaşam tarzına göre değişir)
- **Örnek Programlar (Tümü PhD odaklıdır):**
 1. **Stanford University:** Psikolojinin her alanında dünyanın en iyilerinden biridir. Kabul oranı %1'in altındadır.
 2. **University of Michigan—Ann Arbor:** Özellikle Sosyal Psikoloji alanında bir ekol olan, en iyi devlet üniversitelerinden biridir.
 3. **University of California, Los Angeles (UCLA):** Klinik Psikoloji ve Nörobilim alanlarında çok güçlü, dünya çapında bir okuldur.

KANADA:

- **Avantajlar:** ABD ile benzer yüksek akademik standartlar, genellikle daha uygun maliyetler, daha insani bir sağlık sistemi, daha güvenli ve sakin bir sosyal yaşam, mezuniyet sonrası göçmenlik ve vatandaşlık süreçlerinin daha net ve erişilebilir olması.
- **Zorluklar:** ABD'ye göre daha az sayıda üniversite ve program olması nedeniyle rekabet çok yoğundur. İklim koşulları bazı bölgelerde zorlayıcı olabilir.
- **Maliyet Analizi (Fon Bulamamanız Durumunda):**
 - **Yıllık Eğitim Ücreti:** €15.000 - €30.000
 - **Tahmini Aylık Yaşam Maliyeti:** €1.200 - €2.000
- **Örnek Programlar (Tümü PhD odaklıdır):**
 1. **University of Toronto:** Kanada'nın en üst sıradaki üniversitesidir. Her alanda dünya çapında programlara sahiptir.

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

www.psikolog.org.tr

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

Kütük No: 06-019-051

Bilgi için: bilgi@psikolog.org.tr

Genel Koordinatör

Nazan Rümeysa Abdullah

+90 (312) 425 67 65

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

2. **McGill University (Montreal):** Özellikle Nörobilim ve Bilişsel Psikoloji alanlarında köklü bir üne sahiptir.
3. **University of British Columbia (UBC, Vancouver):** Araştırma ve klinik eğitimde çok güçlü, Pasifik kıyısında yer alan çok saygın bir okuldur.

Bölüm 4: Karşılaştırmalı Strateji Tablosu

Ülke	Ortalama Yıllık Ücret (Fonsuz)	Ana Fonlama Modeli	Rekabet	YÖK Denklik Riski	Stratejik Profil
ABD	€30.000 - €70.000+	Fonlu PhD (RA/TA)	Aşırı Yüksek	Orta-Yüksek (Sistemin karmaşıklığı nedeniyle)	Yüksek Risk / Yüksek Ödül Araştırma Rotası
Kanada	€15.000 - €30.000	Fonlu PhD (RA/TA)	Çok Yüksek	Orta (Sistem daha anlaşılır)	Daha Dengeli ve Yaşanabilir Araştırma Rotası

Sonuç ve Genel Tavsiyeler

Kuzey Amerika'da lisansüstü eğitim, bir maratondur ve bu maratona yıllar öncesinden hazırlanmak gerekir.

- **Stratejinizi Belirleyin: Ana hedefiniz "fonlu bir doktora programına" kabul almak olmalıdır.** Başvurularınızı buna göre şekillendirin. Sadece yüksek lisans programları aramak, sizi büyük bir hayal kırıklığına uğratabilir.
- **Araştırma Deneyimi Biriktirin:** Başvurunuzun en önemli parçası, lisans yıllarında kazandığınız araştırma deneyimidir. Bir akademisyenin laboratuvarında gönüllü çalışın, makale yazım süreçlerine dahil olun, kongrelere katılın.
- **"Fit" En Önemli Kriterdir:** Notlarınız ve sınav puanlarınızdan daha önemlisi, araştırma ilgi alanlarınızın başvuracağınız bölümdeki bir veya birkaç akademisyenin çalışma konularıyla **uyuşmasıdır (research fit)**. Niyet mektubunuzu (Statement of Purpose) doğrudan bu hocalara hitap ederek yazmalısınız.

Bu kılavuzun, Kuzey Amerika'nın karmaşık akademik dünyasında yolunuzu aydınlatmasını umut eder, tüm meslektaşlarımıza bu zorlu ama heyecan verici yolda başarılar dileriz.

TPD GM Yönetim Kurulu

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

www.psikolog.org.tr

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

Kütük No: 06-019-051

Bilgi için: bilgi@psikolog.org.tr

Genel Koordinatör

Nazan Rümeysa Abdullah

+90 (312) 425 67 65

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

**TÜRK
PSİKOLOGLAR
DERNEĞİ**

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

Belgegeçer: +90 (312) 417 40
59

www.psikolog.org.tr

Kütük No: 06-019-051

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

Bilgi için: bilgi@psikolog.org.tr

Genel Koordinatör

Nazan Rümeysa Abdullah

+90 (312) 425 67 65